

PŘÍPRAVA A VEDENÍ SPOLEČNÉ BOJOVÉ ČINNOSTI VOJSK PVO

*Redakčně zpracovaný a zkrácený článek generálporučíka
P. S. Babalova, uveřejněný v „Informačním sborníku štábu spo-
jených ozbrojených sil států — účastníků Varšavské smlouvy“
čís. 17/1979.*

V souvislosti s neustálým rozvojem prostředků vzdušného napadení a zvyšováním jejich bojových možností stále narůstá úloha protivzdušné obrany. Jejím úkolem je nedopustit úder prostředků vzdušného napadení nepřítele na administrativní, politická a průmyslově ekonomická střediska, bránit rovněž hlavní uskupení pozemních vojsk a letectva ve strategické operaci na válčišti.

Tyto úkoly je možné plnit jen společným úsilím vojsk PVO státu a PVO pozemních vojsk.

Protivzdušná obrana pozemních vojsk a PVO státu tvoří po zahájení války jakýsi první sled, který zahrnuje pohraniční pásmo. Proto je účelné včas rozvinout část sil a prostředků PVO pozemních vojsk v souladu s celkovým zámyslem použití sil a prostředků PVO včetně jejich použití v rámci pohotovosti.

Zvýšení rozsahu úkolů, které plní vojska PVO státu a pozemních vojsk, vyžaduje všestranné sladění jejich úsilí. Zvláštní význam má přitom volba neoptimálnějšího způsobu součinnosti, pásem odpovědnosti za obranu objektů proti úderům ze vzduchu, způsobů organizace velení silám a vedení průzkumu.

Ze zkušenosti ze cvičení vyplývají některé názory na přípravu a vedení protivzdušné obrany na válčišti.

Při přípravě operace na válčišti zasluhuje zvláštní pozornost:

- vytvoření takového uskupení sil a prostředků PVO, které zabezpečí soustředění úsilí protivzdušné obrany na hlavních směrech pravděpodobné činnosti vzdušných a kosmických sil nepřítele a

zničení jeho sil a prostředků v maximální vzdálenosti od bráněných objektů a prostorů;

- těsná součinnost mezi svazky operačních svazů a svazky PVO státu a pozemních vojsk;

- nejúplnější využití bojových možností každého druhu vojska,

- možnost manévru a přeskupení sil a prostředků PVO v průběhu bojové činnosti;

- spolehlivé velení silám v jakékoli situaci a jejich odolnost v případě použití nepřátelských zbraní hromadného ničení.

Při organizaci společné činnosti protivzdušných sil v pohraničních prostorech nabývá na zvláštní důležitosti vytvoření jednotného radiolokačního systému pozorování s příslušnými parametry radiolokačního pole, které účinně zabezpečí stíhací letectvo a protiletadlové raketové vojsko při odražení vzdušného nepřítele v malých a velmi malých výškách.

Proto je účelné na nejpravděpodobnějších směrech průlomu protivzdušné obrany nepřítelem rozvinout radiolokační stanoviště pozemních vojsk v souladu s uskupením radiotechnického vojska PVO státu.

Důležité je dále stanovit způsob zvýšení efektivity radiolokačního průzkumu v průběhu bojové činnosti, a to vyčleněním sil a prostředků z pozemních vojsk a letounů radiolokačního hlídkování.

Organizace společné bojové činnosti vojsk PVO státu se silami a prostředky PVO pozemních vojsk zpravidla zahrnuje rozdělení bojových úkolů k odražení úderů vzdušného nepřítele, vytvoření jednot-

ného systému průzkumu, protiletadlové raketové a letecké obrany objektů a vojsk.

Štáby součinnostních sil společně zpracují plán součinnosti, tj.:

- dohovory způsob vedení průzkumu a vzájemné výměny zpráv, způsoby uvědomování sil a prostředků PVO vojsk a štábů o vzdušné situaci v míru, v období ohrožení a při zahájení bojové činnosti;

- stanoví způsob společné činnosti stíhacího letectva PVO státu a leteckých armád podle různých variant odrážení úderů nepřítele ze vzduchu, podle možných směrů a čar zasazení a vyvedení stíhacího letectva z boje, podle možností využití letišť pro rozmístění a manévry;

- určí posloupnost činnosti stíhacího letectva s protiletadlovými, protiletadlovými raketovými a protiradioelektronickými prostředky, dále i způsob jejich velení.

Současně s rozpracováním plánu součinnosti připravují se operační skupiny pro VS součinnostních svazů a svazků.

Do zahájení bojové činnosti (v období přechodu vojsk z mírového na válečný stav) je účelné vysílat takové operační skupiny na velitelská stanoviště PVO státu, včas rozvinutá a zabezpečující velení PVO pozemních vojsk v době jejich operačního rozvíjení při zahájení války. V průběhu útočné operace na válčišti musí svazy a svazky PVO státu vysílat takové skupiny na VS PVO pozemních vojsk.

Vytvoření potřebného uskupení PVO na válčišti a rozpracování plánu součinnosti i jiných dokumentů, které sladí použití sil a prostředků, nevyčerpává všechny otázky spojené s přípravou a vedením bojové činnosti na válčišti.

Důležitou úlohu při řešení těchto otázek má praktické procvičení stanoveného způsobu velení a udržování součinnosti sil PVO. Proto je účelné již v míru pravidelně organizovat společná cvičení, nácviky a v průběhu každodenní bojové přípravy a pohotovosti procvičovat jednotlivé otázky součinnosti.

Hlavní úsilí velitelství, štábů a vojsk po zahájení bojové činnosti směřuje k velení pohotovostním silám a prostředkům, uvedení vojsk do bojové pohotovosti vedení průzkumu, rychlému zhodnocení a předvídání vývoje situace, upřesnění bojových úkolů, přijetí rozhodnutí k odražení, k organizaci součinnosti a přijetí opatření k obnovení bojeschopnosti vojsk a jejich bojové pohotovosti, narušených v důsledku nenadálých nepřátelských úderů.

Bojová činnost, kterou vedou vojska PVO státu, v podstatě smeluje úsilí všech

prostředků PVO na válčišti ke zničení vzdušných a kosmických sil nepřítele na jednom nebo několika směrech. Proto je neoddělitelnou součástí celého ozbrojeného zápasu na válčišti.

Čím úspěšněji působí vojska PVO, tím jsou spolehlivěji bráněny strategické objekty státu, raketová a pozemní vojska, letectvo před úderem vzdušného nepřítele; tím úspěšněji se budou rozvíjet operace na válčišti a válka v celku.

Čím úspěšněji se budou rozvíjet operace druhů ozbrojených sil, čím větší ztráty bude mít nepřítel v důsledku těchto operací, tím slabší budou jeho úderové objekty teritoria státu a na uskupení vojsk.

V závislosti na stupni nenadálého napadení nepřítele může začínat bojová činnost vojsk PVO na válčišti k jeho odražení v různých podmínkách.

Nejsložitější otázkou pro vojska PVO státu je odražení nenadálého napadení vzdušných a kosmických prostředků nepřítele. Vyžaduje okamžité zasazení bezmála všech pohotovostních sil a prostředků PVO státu a převážné části pohotovostních sil PVO pozemních vojsk. Přitom všechno úsilí průzkumu směřuje k včasnému zjištění vzdušných cílů, určení dráhy jejich letu a pravděpodobnosti síly úderu na jednotlivých směrech. Zvláštní pozornost zasluhuje zjišťování cílů ve velkých a malých výškách a vyhledávání zdrojů rušení.

V závislosti na rozmachu ozbrojeného zápasu na válčišti nebude na jednotlivých směrech bojové činnosti stupeň bojového úsilí vojsk PVO stejný. Proto na některých směrech budou vojska odrážet hromadné úderové vzdušného nepřítele, na jiných bude vést boj jen malými skupinami letectva a jednotlivými letouny.

Nejsložitější, ale současně také nejpravděpodobnější bude bojová činnost vojsk PVO při odražení hromadného napadení nepřítele současně na všech hlavních vzdušných směrech. V tomto případě nabývá na zvláštním významu pružnost centralizovaného velení, na kterém v první řadě závisí možnost včasného manévru sil a prostředků PVO, především stíhacího letectva, na jednotlivé směry.

Úspěšné odražení nepřátelského napadení závisí na soustředění sil a prostředků PVO k činnosti proti hlavním uskupením vzdušného nepřítele, nepřetržitým působením převahou sil do celé hloubky činnosti, vedení překvapivých úderů a použití nových prostředků a způsobů boje.

Výsledky bojové činnosti vojsk PVO bu-

dou přitom do značné míry záviset na tom, jak velitel a štáb PVO správně a včas zjistí zámysl nepřítele, směr a charakter činnosti jeho hlavního uskupení letectva, jak dokáže soustředit potřebné síly a prostředky PVO k jeho zničení.

K odražení hromadných úderů vzdušného nepřítele je účelné zasadit do boje současně jak síly PVO státu, tak síly PVO pozemních vojsk, rozdělit je podle cílů, směrů a čar.

Rozdělení vzdušného nepřítele mezi součinnostní síly a prostředky je výhodné uskutečnit u ústředního velitelského stanoviště PVO státu a v souvislosti s postupem vojsk frontů na území nepřítele z VS PVO pozemních vojsk. Přitom zvláštní pozornost zasluhuje centralizované velení všem silám a prostředkům PVO z ústředního velitelského stanoviště PVO státu a velitelského stanoviště PVO pozemních vojsk. Ve spojitosti s tím mohou být vyčleněné operační skupiny příslušných VS použity ke sladění činnosti vojsk PVO, udržování trvalého spojení mezi orgány velení, včasnému doručení přijatého rozhodnutí součinnostním silám a upřesnění vzniklých otázek v průběhu bojové činnosti.

Nejdůležitější podmínkou úspěšného odražení hromadných úderů vzdušného nepřítele a rozhodného zničení jeho hlavních uskupení je poměr hustoty vlastních zasazených sil a prostředků PVO do sražení s operační a taktickou hustotou náletu nepřátelského letectva. Proto manévr aktivních palebných prostředků PVO na ohrožené směry je neefektivnějším způsobem dosažení taktické a operační převahy nad nepřítelem v průběhu sražení. Zvláště důležitý je včasný manévr stíhacího letectva. V podmínkách bez použití jaderných zbraní budou síly a prostředky PVO státu a pozemních vojsk vést boj se značnými skupinami letounů taktického letectva a letectva letadlových lodí, které budou působit v hustých bojových sestavách v úzkých pásmech, z malých vý-

šek a zpravidla mimo postavení protiletadlového raketového vojska.

V průběhu boje se vzdušnými a kosmickými silami nepřítele jsou možné značné ztráty vojsk PVO. To může zeslabit a narušit obranu nejdůležitějších prostorů a objektů.

K obnovení narušeného systému protivzdušné obrany bude nutné uskutečnit přeskupení vojsk PVO, zasadit nové jednotky (útvary) a zálohy, v první řadě stíhací letectvo jako sílu s nejvyšší manévrovací schopností, dále svazky protiletadlového raketového a radiotechnického vojska.

Při narušení systému PVO jadernými údery nepřítele budou operační svazy ihned přijímat opatření k jeho obnovení, a to

- zahájením činnosti záložních velitelských stanovišť,
- zasazením záložních spojovacích prostředků a prostředků velení, přeskupením útvarů radiotechnického vojska, protiletadlového raketového vojska a stíhacího letectva na nejnebezpečnější směry,
- rozvinováním a zasazením záloh do boje.

Zkušenosti ze cvičení posledních let svědčí o tom, že protivzdušná obrana nabývá stále více na koaličním charakteru, vyžaduje současné využití sil a prostředků různých druhů ozbrojených sil a druhů vojsk. To současně vyžaduje vysokou pružnost a operativnost při organizování a udržování součinnosti. Ve spojitosti s tím by bylo účelné v rámci koordinace činnosti spojeneckých sil a prostředků PVO vytvořit nějaký jednotný orgán PVO, možná u hlavního velitele válčiště.

To jsou některé zvláštnosti organizace vedení bojové činnosti sil a prostředků PVO státu a pozemních vojsk, které je nutné brát v úvahu při dalším zdokonalování protivzdušné obrany států — účastníků Varšavské smlouvy.